



SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

DOM
2015-06-15
Stockholm

Mål nr
P 11590-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-12-01 i mål nr P 2600-14, se bilaga

KLAGANDE

1. A F

2. J F

Ombud: S G och E A

MOTPARTER

1. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nynäshamns kommun

2. M G

3. H G

Ombud för 2 och 3: M B

SAKEN

Bygglov för komplementbyggnad på fastigheten X i Nynäshamns kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen undanröjer punkten 3 i mark- och miljödomstolens dom och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning beträffande frågan om bygglov för komplementbyggnad på fastigheten X i Nynäshamns kommun.
 2. Mark- och miljödomstolens dom ska i övriga delar stå fast.
-

Dok.Id 1211615

| Postadress | Besöksadress | Telefon | Telefax | Expeditionstid |
|------------------------------|----------------------|---|---------------|--------------------------------|
| Box 2290 103 17 Stockholm | Birger Jarls Torg 16 | 08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se | 08-561 675 59 | måndag – fredag 09:00-15:00 |

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A och J F har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 27 februari 2014 (40322-27727-2013).

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nynäshamns kommun (nämnden) har medgett ändring.

M och H G har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A och J F har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

De ansökte år 2010 om bygglov jämte dispens från strandskydd i samband med uppförande av komplementbyggnad på fastigheten X i Nynäshamns kommun. Beslut meddelades den 5 april 2011 och med anledning av detta påbörjade de byggnationen av komplementbyggnaden under hösten år 2012 genom att göra förberedande utgrävningar, gjuta plintar och montera grundkonstruktionen m.m. De har därmed påbörjat arbetet med byggnationen av komplementbyggnaden inom de två år som föreskrivs av meddelad strandskyddsdispens.

Komplementbyggnadens placering i det senare meddelade bygglovet har justerats på höjden på grund av att sprängning ansågs vara olämpligt att utföra på platsen. Storleken och placeringen har varit samma genom hela processen. Däremot har altanen, som anlagts i anslutning till komplementbyggnaden, justerats i storlek från det ursprungliga bygglovet, vilket godkännts genom det kompletterande bygglovet.

De kompletterande byggnadsåtgärder som de utfört ligger inom ramen för 9 kap. 31 a § plan- och bygglagen (2010:900, i fortsättningen PBL), vilket innebär att grannar enligt 9 kap. 25 § PBL inte behöver höras. Vidare ska sådana kompletterande

byggnadsåtgärder beviljas då dessa i övrigt ligger inom ramen för de krav som uppställs i 9 kap. 31–31 a §§ PBL.

A och J F har åberopat skriftlig bevisning i form av en faktura och fotografier.

Nämnden har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande. Det råder inte några tvivel om att arbetet med att uppföra komplementbyggnaden påbörjades inom lagstadgad tid. Att fatta beslut på antaganden är att skada själva fundamentet i den demokratiska process som byggnadsnämnderna i landet har som uppgift att värna och bevaka. Ärenden ska prövas i enlighet med gällande lagstiftning. För att på förhand kunna visa en färdig byggnadshöjd krävs att man planerar att planspränga marken eller som i det här fallet befintlig berghäll. För att undvika sprängning i känslig natur, förordar de att byggnaderna uppförs på plintar. Det för i allmänhet med sig ett behov av att innan byggstart kalibrera plintarnas höjd efter markens profil för att sedan göra mindre justeringar av byggnadshöjden.

M och H G har till stöd för sin talan uppgett i huvudsak följande.

De har samma uppfattning som mark- och miljödomstolen vad gäller frågan om strandskyddsdispens. Det stämmer inte att byggnadens placering inte varit föremål för prövning i målet. Argument och påstående om behovet av att undvika sprängning är vilseledande eftersom markens beskaffenhet är rullstensås som relativt lätt kan grävas ut. De tillbakavisar nämndens påstående att det på A och J Fs fastighet skulle finnas någon berghäll i anslutning till byggnaden. Sprängning har aldrig varit aktuellt varför nämndens påstående härom framstår som märkligt. Ändringsbygglovet innebär i förhållande till det ursprungliga bygglovet att byggnadens terrass blivit bredare och att mätpunkten avseende byggnadens höjd flyttats från framkant terrassen till direkt under byggnaden.

M och H G har åberopat skriftlig bevisning i form av skisser och fotografier.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL*Tillämpliga bestämmelser*

Tillämpliga bestämmelser framgår av underinstansernas beslut med den justeringen att 9 kap. 31 a § 3 PBL sedan den 1 januari 2015 i enlighet med SFS 2014:900 har följande lydelse.

3. uppfyller de krav som följer av 2 kap. 6 § första stycket 1 och 5, 6 § tredje stycket, 8 och 9 §§ samt 8 kap. 1 §, 2 § första stycket, 3, 6, 7, 9–11 §§, 12 § första stycket, 13, 17 och 18 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.

Av förarbetena till bestämmelsen i dess nya lydelse framkommer bl.a. följande. Den lydelse av 9 kap. 31 a § PBL som gällde före den 1 januari 2015, innebar att de ändringar och kompletteringar som avsågs i bestämmelsen skulle prövas mot fler krav än vad som gällde i den äldre plan- och bygglagen (1987:10, i fortsättningen ÄPBL). Regleringen i ÄPBL byggde på att kompletteringsåtgärderna enbart skulle uppfylla kraven om hur byggnaden ska placeras, utformas och utföras inom en tomt som redan har godtagits för bebyggelse, medan sådana åtgärder som medförde förändrad markanvändning även skulle uppfylla kraven på lämplighet i förhållande till bl.a. olika allmänna intressen (prop. 1985/86:1 s. 273). En kompletteringsåtgärd bör även uppfylla de krav som tidigare fanns i 3 kap. ÄPBL, som idag är placerade i 2 kap. PBL, men det är däremot inte lämpligt att kräva att en kompletteringsåtgärd ska uppfylla samtliga krav i 2 kap. PBL, eftersom dessa krav får anses ha prövats redan i samband med att byggnadsnämnden medgav den huvudsakliga verksamheten på platsen (se prop. 2013/14:126 s. 207 f.).

Bedömning

Frågan i målet är om det finns skäl för återförvisning till nämnden för ny prövning av platsens lämplighet för sökt bebyggelse, bl.a. avseende om mark- och vattenområdet används på ett ändamålsenligt sätt enligt 2 kap. 2 § PBL.

Mark- och miljööverdomstolen kan inledningsvis konstatera följande. Nämnden beslutade den 17 juli 2013 (dnr 2010.0420-12) att bevilja vad som i beslutet betecknas som ändring av beviljat bygglov för nybyggnad av komplementbyggnad på fastigheten X i Nynäshamns kommun. I beslutet anges att de föreskrifter som meddelats i bygglovet den 5 april 2011 ska gälla. Då PBL inte innehåller någon möjlighet att bevilja ändring i tidigare meddelat bygglovsbeslut finner Mark- och miljööverdomstolen att nämndens beslut den 17 juli 2013 är att anse som ett nytt beslut om bygglov (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 28 oktober 2013 i mål nr P 7639-13).

Mark- och miljööverdomstolen gör härefter följande bedömning.

När en prövning görs av om ett mark- och vattenområde används på ett ändamålsenligt sätt är den omständigheten att platsen ifråga ligger inom strandskyddat område ofta av betydelse (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 26 juni 2013 i mål nr P 11305-12). Strandskyddsdispens är inte en nödvändig förutsättning för att bygglov ska beviljas för en viss åtgärd. Huruvida den åtgärd som en meddelad strandskyddsdispens avser har påbörjats inom två år från den dag då dispensbeslutet vann laga kraft är inte en omständighet som ska prövas under handläggningen av en bygglovsansökan. Vid bygglovsprövningen kan dock beaktas den omständigheten att en giltig dispens finns.

I detta fall gäller bygglovsansökan nybyggnad av en komplementbyggnad i form av en bastu- och förrådsbyggnad. Detta innebär att en mindre omfattande prövning ska göras enligt 9 kap. 31 a § PBL – i dess nu gällande lydelse – jämfört med 9 kap. 31 § PBL. Följden av att prövningens omfattning är begränsad är i detta mål att en prövning mot t.ex. 2 kap. 2 § eller 2 kap. 4 § PBL inte uppställs som ett krav för att bygglov ska beviljas för komplementbyggnaden. Det finns således inte skäl att återförvisa målet till nämnden för att en ny lokaliseringsprövning ska ske.

Av mark- och miljödomstolens dom framgår inte om domstolen har prövat om det i övrigt finns förutsättningar att bevilja bygglov för komplementbyggnaden, bl.a. utifrån bestämmelserna i 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL och 2 kap. 9 § PBL. Målet ska därför

med hänsyn till instansordningens princip återförvisas till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Mark- och miljööverdomstolen finner slutligen skäl att upplysa parterna om att den omständigheten att en begränsad prövning ska göras mot 2 kap. PBL enligt 9 kap. 31 a § PBL inte begränsar ett eventuellt krav på strandskyddsdispens eller tillstånd enligt andra skyddsbestämmelser.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, hovrättsrådet Håkan Åberg, referent, tekniska rådet Carl-Gustaf Hagander samt tf. hovrättsassessorn Solmaz Fadai Vikström.

Föredragande har varit Erica Ehne.



NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-12-01
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 2600-14

KLAGANDE

1. M G
2. H G

Ombud för 1-2: M B

MOTPARTER

1. A F
2. J F

Ombud för 1-2: S G och E B

3. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nynäshamns kommun,

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 27 februari 2014 i ärende nr 40322-27727-2013, se [domsbilaga 1](#)

SAKEN

Bygglov för komplementbyggnad på fastigheten Nynäshamn X

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avslår A och J Fs yrkande om ersättning för rättegångskostnad.
 2. Mark- och miljödomstolen avslår M och H Gs begäran om syn.
 3. Med undanröjande av underinstansernas beslut återförvisar mark- och miljödomstolen ärendet till Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nynäshamns kommun för fortsatt handläggning.
-

Dok.Id 385148

| Postadress | Besöksadress | Telefon | Telefax | Expeditionstid |
|---------------------------------|-------------------------|---|----------------|-------------------------------------|
| Box 1104 131 26 Nacka Strand | Augustendalsvägen 20 | 08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se | 08-561 657 99 | måndag – fredag 08:30-16:00 - |

BAKGRUND

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nynäshamns kommun (nämnden) beslutade den 5 april 2011 att ge A och J F bygglov för uppförande av en bastu- och förrådsbyggnad, ett trädäck samt skärmtak på fastigheten X. Nämnden hade den 27 januari 2011 beslutat att bevilja strandskyddsdispens för de aktuella åtgärderna och fastställa att hela fastigheten exklusive vattenområdet fick tas i anspråk som tomtplats. I bygglovsbeslutet anfördes att länsstyrelsens besvärstid avseende dispensbeslutet hade passerat, vilket får uppfattas som att beslutet hade vunnit laga kraft.

Nämnden beslutade genom ett delegationsbeslut den 17 juli 2013 att bevilja bygglov för kompletteringsåtgärder på bastubyggnaden enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. I beslutet hänvisade nämnden till strandskyddsbeslutet från år 2011 och bedömde att den nu aktuella bygglovsansökan inte krävde ytterligare dispens från strandskyddet. Vidare föreskrev nämnden att byggnaderna skulle mätas in och redovisas på en reviderad situationsplan i samband med begäran om slutbevis. Beslutet om bygglov överklagades till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som den 27 februari 2014 avslog överklagandet. Länsstyrelsen angav i sitt beslut att de föreslagna åtgärderna bl.a. innefattade en ändrad placering jämfört med det ursprungliga bygglovsbeslutet och att nämndens beslut därför kunde anses innefatta bygglov för uppförande av komplementbyggnad enligt 9 kap. 31 a § PBL. M och H G, ägare till grannfastigheten Y, har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

M och H G har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska upphäva nämndens beslut om ändring av ursprungligt bygglov. Som grund för yrkandet har de anført att den tillåtna ändringen utgör en betydande olägenhet i förhållande till deras fastighet. De har även yrkat att domstolen ska hålla syn på fastigheten.

A och J F har bestritt bifall till överklagandet och yrkat ersättning för rättegångskostnader. Som grund för sin inställning har de anfört följande. De har beviljats bygglov på fastigheten den 5 april 2011 för nybyggnation av en byggnad avsedd för bastu och förråd. Berörda grannar har i samband med ansökan skriftligen godkänt byggnationerna. Nämnden har därefter, efter ansökan om bygglov den 3 juni 2013, beslutat att ändra meddelat bygglov. **A och J F** har uppfört byggnaden i enlighet med det av nämnden meddelade bygglovet. Ändringsbeslutet har avsett viss ändring av placeringen av byggnaden, utökning av altanens storlek samt montering av ett fönster. Sådana åtgärder är kompletteringsåtgärder vilka faller in under bestämmelsen i 9 kap. 31 a § PBL innebärande att nämnden inte ansett sig vara skyldig att underrätta grannarna om ändringsansökan eller ge dem tillfälle att yttra sig. Ansökan har avsett kompletteringsåtgärder vilka är av sådan natur att de ska bifallas. Vidare är de vidtagna åtgärderna inte sådana som anses orsaka betydande olägenheter i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL. Vidtagna åtgärder uppfyller de krav som ställs för att bygglov ska beviljas.

Parterna har utvecklat sin respektive talan.

Nämnden har beretts tillfälle att yttra sig.

DOMSKÄL

Av 5 kap. 1 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar följer att ersättning för rättegångskostnad inte kan dömas ut i mål som det aktuella. **A och J F**s yrkande härom ska avslås redan av detta skäl.

Nämnden har i sin prövning av nu aktuell bygglovsansökan utgått ifrån att det finns en gällande strandskyddsdispens för byggnationen. Av 7 kap. 18 h § miljöbalken framgår att en dispens från strandskyddet upphör att gälla om den åtgärd som dispensen avser inte har påbörjats inom två år från den dag då dispensbeslutet vann laga kraft. Av handlingarna i målet framgår att det enda beslut om strandskyddsdispens som meddelats vann laga kraft senast den 5 april 2011. **A och J F** har i en inlägga till domstolen anfört att den byggnad som det nu

aktuella bygglovsbeslutet avser uppfördes efter ett möte med kommunen den 31 maj 2013, dvs. mer än två år senare, och att någon byggnad inte existerade dessförinnan. Av uppgifter som M och H G lämnat framgår att byggnationen i och för sig till någon del kan ha påbörjats tidigare. Den byggnad som faktiskt uppförts avviker emellertid enligt domstolens mening ifråga om såväl placering som utformning i sådan mån från den som beskrivits i dispensansökan att den inte kan anses omfattad av dispensbeslutet. Den åtgärd som den meddelade strandskyddsdispensen avsåg har alltså inte påbörjats inom två år från den dag då dispensbeslutet vann laga kraft, varför dispensen har upphört att gälla.

Nämnden har således i ett väsentligt avseende haft en felaktig utgångspunkt vid sin prövning. Detta har bl.a. medfört att det inte synes ha skett någon egentlig prövning av om mark- och vattenområdet används på ett ändamålsenligt sätt enligt 2 kap. 2 § PBL. Bygglovsansökan måste prövas på nytt utifrån rätt förutsättningar. Av instansordningsskäl bör denna prövning ske vid nämnden. Med undanröjande av underinstansernas beslut återförvisar således mark- och miljödomstolen ärendet till nämnden för fortsatt handläggning.

Vid denna utgång finns inte skäl att hålla syn på stället och yrkandet härom ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [domsbilaga 2](#) (DV 427)

Överklagande senast den 22 december 2014. Prövningstillstånd krävs.

Magnus Hjort

Maria Backström Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Magnus Hjort och tekniska rådet Maria Backström Bergqvist. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Rehbäck.